

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOI.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscrisurile nu să dau înapoi. ==

Primejdia cea mare.

Astăzi și copiii nu mai vorbesc decît de primejdia cea mare a războiului pe care să pare că primăvara ni-l va aduce toluși, mare și cumplit!

Din multe părți frați din popor ne pun întrebări, că ce va fi, ce să mai aude, ce credem noi, va fi ori nu va fi bătaie? Apoi astea-s întrebări ce trec peste puțința noastră de a le da răspunsul. După cum spun foile mari cari stau aproape de oamenii politici ce cunosc treburile mai de aproape, iaca cum ar fi stînd lucrurile:

Cheia păcii ori a războiului, o are azi în mână — România! Dacă ea să poate împăca cu Bulgaria, fără a ridica una asupra alteia sabia, — războiul între Bulgari și Turci va rămînea numai asupra aceluia colț al Europei și mai în sus nu să va întinde!

Dacă însă România va ataca pe Bulgaria, pentru a-i zmulge cu arma în mână cetatea Silistra și Dobrogea bulgărească, — atunci ci-că Rusia va ataca în coaste pe România!

Acesta apoi va fi signalul pentru un mare și cumplit războiu european! Căci întru apărarea României atacată din două părți, va veni Austro-ungaria, în ajutorul Austro-ungariei Germania, poate și Italia, — iar în ajutorul Rusiei, atacată de 3 inși: România, Austro-ungaria și Germania, va sări Franța, poate și Anglia! Și atunci se va vedea peste Europa un războiu, care va sămăna cu pogorîrea iadului pe pămînt, că va fi dela o margine a Europei la alta, un plîns și-un vaet, și-o scrișnire a dinților, — cum nu s'a mai văzut de cînd e pămîntul!

Și de-o împăcare a României nu e nădejde. Iar de aceea ca Rusia să nu se amestece atunci și ea, e și mai puțină nădejde!

Iar cu Bulgarii, ameșiți acum de izbînzile unui războiu prin care cîștigară mărirea țării lor la aproape îndoii, e greu a te înțelege azi. Ei sunt lari la cap!

De aceea primăvara vine spre noi avînd pe față rînjirea sfîrșită a morții...

Războiul început iară!

Războiul cel mic din balcani a început, iar războiul cel mare european bate la ușă!

Politica isteată a Rusiei, a eșit iar biruitoare, trăgînd pe sfoară toată diplomația Turciei, ba a întregii Europe!

Bombardarea Adrianopolului s'a început Luni sara la 8 ciasuri!

Ziua de Joi și săptămîna trecută, a aruncat Europei în față iarăși niște știri din cele mai izbitoare și neașteptate, — care au prăbușit grămadă toate socotelile încete și tacticoase ale „marilor puteri”.

Anume pe cînd marile puteri (Germania, Anglia, Franța, Austro-ungaria, Rusia, Italia, ca un fel de stăpîne peste soarta Europei), înaintaseră Turciei scrisoarea lor cu sfatul, că: să lapede și Adrianopolul, ca să ajungă odată la pace, și cînd să știa că pe Vineri guvernul nou turcesc va da răspunsul său la scrisoarea Puterilor, în vreme ce așadar era un fel de pertractare între marile puteri de-o parte și Turcia de altă parte, tocmai asupra lucrurilor ce privesc așa de aproape, ba în înfia linie chiar, pe Bulgaria, — pe atunci, cu o zi înainte, vine Joi știrea, că Bulgaria nici nu mai așteaptă răspunsul Turciei, ci că a dat poruncă comandantului armatelor dela Ceatalgea, să vestească pe capii armatei turcești, că ei, Bulgarii, sparg armistițiul, strică pacea ce puseseră, și, în înțelesul învoelilor ce au făcut cînd au încheiat această odihnă a armelor (armistițiu), să iee la cunoștință, că peste 4 zile vor începe lupta de nou!

Toată lumea a rămas mirată de această pripire a Bulgarilor, care n'au vrut să mai aștepte nici două zile, pînă să cunoască macar răspunsul pe care-l va da noul guvern turcesc!

Cele 4 zile, termenul de abzi-cere a armistițiului, s'au împlinit Luni în 3 Februarie n. după amiază la 7 oare, cînd de fapt s'a început iarăși măsurarea puterii celor două armate și țaria tunurilor lor! Dar să spunea că asupra Adrianopolului vor începe a zvîrli gloanțe ducătoare de potop, chiar Duminecă după amez!

Viclenia Rusiei.

Indată a doua zi veni apoi știre despre starea taberelor bulgare, și acca știre spunea următoarele:

— Armatele bulgare nu vor avea ca țintă de frunte a noului atac liniile dela Ceatalgea, ci ele să vor arunca cu toate puterile asupra Adrianopolului, încordîndu-se cît pot ele mai tare, pentru a înfrînge această cetate și a o zmulge din mâinile Turcilor, cari au ținut'o pîn'acum cu alita țarie, neînvinsă!

Și, — spuneau noile știri, — armata bulgară e azi așa de bine pregătită pentru un nou și hotărîtor atac asupra cetății, are așezate în jurul ei alitea și astfel de tunuri grele de cetate, încît în două zile poate zdrobi tot ruine întreg orașul cel frumos al Turcilor și toate întăriturile lui!

Acî apoi iese la iveală adevăratul scop al întregului armistițiu: El n'a fost decît o apucătură șireată și departe gînditoare a diplomației rusești!

Cînd Bulgarii s'au dat la țîg de încetare a luptei (armistițiu) cu Turcii, o făceau, fiindcă vedeau că șirele lor sunt așa de rărîte și puterile li-s așa de sleite, încît un atac asupra întăriturilor dela Ceatalgea (care e formată din două briuri de guri de tun, din cari de vei cuceri pe unul, te bagi în gură la celalalt, ca în cuptoare de foc!), și la Adrianopol sunt așa de slabi, că nu-i nici umbră de nădejde a putea cuceri cetatea! Le trebuiau aci întăriri de oameni și de arme, pe cari pentru a le cîștiga, îi trebuiește vreme!

Această vreme le trebuia Bulgarilor, căci tunuri nouă, bune, grozave, avea — Rusia!

Și de aceea au pus la cale pacea cu Turcii și au făcut, ca pertractările asupra păcii depline să se țină colo departe-departe, la cecalaltă margine a Europei, la Londra, ca ochii Europei să fie îndreptățiți spre Londra și să nu vadă cum ea, Rusia, furișază pe Dunăre în Bulgaria sute de tunuri grele de cetate, cari să fie așezate

bine în jurul Adrianopolului, cu a căror ajutor apoi, să poală cuceri și această cetate îndărătnică a păgînilor!

Acum că Rusia a trimis Bulgariei tunuri destule și bune, grozave, și i-a făcut planuri bune de atac și desigur zeci de ofițeri Ruși din cei mai isteți supraveghiază ducerea în deplinire a acelor planuri, — acum Bulgaria dă cu piciorul în toată sfătoșenia „marilor puteri” și par'că îi e teamă, că Turcia o să primească pacea, — și de aceea, înainte de ce străduințele marilor puteri ar fi fost încoronate cumva de izbîndă, ea vesti că — rupe pacea, și începî iarăși lupta! Că nu vrea să nu-și probeze tunurile cele tari ca gurile iadului, ce i le-a trimis Tătucu dela Miză-Noapte!

Și diplomația Europei e iarăși batjocorită numai ca ea, de viclenia diplomației rusești...

Visurile mari bulgare.

Iar oamenii conducători Bulgari spun, că acum, după ce în scurtă vreme vor supune sub picioarele lor și mîndrul Adrianopol, să vor azvîrli asupra briurilor de întăriri dela Ceatalgea, pe care încă au bună nădejde a le frînge, — cu tunurile tari dela Adrianopol, — și apoi de aci mai au numai o zvîrlitură de bîță pînă 'n Constantinopolul însuși, în care nime nu-i va mai putea opri de data asta, a-și face intrarea triumfală! Așa cum la 1871 au intrat armatele biruitoare germane în mîndrul Paris al Francezilor!

— Iar după aceea, — zic Bulgarii visători de nesfîrșite glorii, — ne vom întoarce cu toată puterea asupra României, și îi vom dicta și ei „pacea” la București!

Că din aceste mari visări, ce vor putea să-și întrupeze încrezuții și răsfațații Bulgari, — asta o va arăta viitorul cel mai apropiat!

Deocamdată ei merg cu curaj și hotărîre mare spre țintele lor.

Iată acum știrile despre încordarea și apoi încăerarea dintre Bulgari și Turci, — așa precum au venit pe rînd în zilele din urmă:

Joi, 30 Ian.

Londra, — Trimișii de pace ai statelor însoțite (Bulgaria, Sîrbia, Muntenegru și Grecia) au dat trimișilor Turci o scrisoare prin care îi vestesc pe aceia, că *rup pertrac-tările mai departe, după-ce nu mai au nici o nădejde în încheerea păcii.*

Sofia: — Sfatul ministrilor bulgari ținut azi, a hotărît a trimite la comanda militară dela Ceatalgea îndrumare, ca mine să abzică Turcilor armistițiul (să-i vestească că îl privesc de încetat).

Sofia. — Generalul Savov, comandantul armatelor bulgare la Ceatalgea, a dat poruncă de zi cătră armata în care zice:

Văzînd că inamicul nu îngăduie nimic din ce ni-se cade pe urma biruințelor armelor noastre și cu o trăsătură de peană vrea să strice aceea ce noi am cucerit cu scrisoarea armeei, cu singele fraților periți, — nu putem lăsa nepedepsită această pășire a lui! *Pregătiți-vă, drept aceea, pentru nouă victorii (biruințe) și arătați inamicului și lumii întregi, prin asalturile voastre cărora nu este împotrivire, că patria bulgară vredniceste mai mult decît cinste!*

Belgrad. — Ministeriul de războiu bulgar a comandant în Belgrad (Sîrbia), un milion de kilograme de carne de porc și slănină, care să fie trimisă numai decît. Din asta să trage încheerea, că la Ceatalgea să va începe în curînd lupta iară.

Vineri, 31 Ian.

Sofia. — Comanda armatelor bulgare a vestit oficios comanda turcească, că urmărind din 30 Ian. (Joi) sara dela 7 ore, socoate abzis armistițiul, ruptă pacea!

Fiîndcă în învoelile de pace încheiate acum șase săptămîni, s'a spus, că ruperea păcii (abzicerea armistițiului) să face dîndu-se veste cu 4 zile mai înainte, — așa, după această vesteire *au să treacă încă 4 zile și numai apoi să poate deschide focul luptei de nou.*

In înțelesul acestei învoeli, zilele de stare în liniște a armelor (armi-știțiu) încetată Luni în 3 Febr. sara la 7 ore.

Sofia. — In urma unei îndrumări venite dela comanda armatei, pe raportorii foilor nu-i lasă pe cîmpul de luptă, — ca să nu poată descrie starea trupelor în așezarea lor cea nouă (căci prin asta află și inamicul acea stare și știe unde să se apere mai tare sau unde să atace mai cu nădejde de izbîndă).

Sofia. — Guvernul a oprit folosirea trenurilor ce merg spre Adrianopol pentru alte scopuri, decît pentru trebuințele armatei.

Sofia. — Aici să crede că războiul de data asta va fi de scurtă durată. Bulgarii vor lua Adrianopolul, și apoi vor dicta Turcilor condiții (învoeli) de pace cu mult mai grele ca cele ce le puseseră acum!

Sofia. — Bulgaria are azi în fața Adrianopolului 105.000 de oameni, din cari 30.000 sunt Sîrbi cari au venit în ajutorul Bulgarilor (în vremea armistițiului, deși prin armistițiul a fost legal anume, că trupele rămîn în starea în care le-a aflat ziua încetării luptei și nu e iertat a să trimite întăriri color ori colo!).

Comanda bulgară a trupelor de împresurare a cetății, crede că în scurt va sili cetatea să se plece, căci are azi în jurul Adrianopolului alitea și astfel de tunuri grele de cetate, încît bălînd cu ele două zile cetatea și orașul, îl poate preface în o grămadă de ruine numai!

Sîmbătă, 1 Febr.

Constantinopol. — Azi să cunoaște răspunsul guvernului turc (la cererea puterilor mari, care îl sfătuiău să dea și Adrianopolul, ca să fie pace). Noul guvern a vrut să împace și pe dușmanii săi, dar și pe poporul seu, împărțînd Adrianopolul în două, așa după cum îl împarte riul Marișa ce trece prin el. Partea din jos (spre Miazăzi) o dă Bulgarilor, dar partea din sus, cea cu piața, cu bisericile cele frumoase turcești, ca mormintele sfinte, de care e legat sufletul turcesc așa de tare, — *aceea vrea să și-o țină și de aceea nu să poate lăpăda!*

Trimișii puterilor află, că răspunsul guvernului turcesc e destul de pacinic și îngăduitor, și ar fi aflat ele un chip și modru a împăca cumva lucrurile, că mai lăsau ei Turcii ceva și din cererea asta. Puterile voiau să facă o mijlocire așa, că dară acea parte de oraș, în cele religioase să fie sub stăpînire turcească, să se țină de Sultanul, care să aibă acolo locuitorul seu, și numai în cele politice să fie sub domnie bulgară, — în urmă aflau ele un chip și modru ceva, de a împăca pe cei doi contrari ce să luptă pentru stăpînire asupra orașului sfînt Turcilor, — dar Bulgarii n'au mai dat răgaz și privilegiu de alita trăgăneală, au rupt pacea, vor să iee cu vrednicia armelor orașul, cînd apoi nu li-l va mai putea disputa nimenea, cum li-l dispută azi!

Sofia. — Din partea coman-dei armatelor turcești dela Ceatalgea a venit răspuns la comanda bulgară, că comanda turcească ia la cunoștință ruperea stărilor de pace.

Sofia. — O știre sosită aici spune, că starea armatelor apărătoare din Adrianopol, e desnădăjduită, că hranele în oraș sunt pe sfîrșite, că locuitorii ba și armata cere plecarea steagului și predarea cetății! Ci-că mai mulți ofițeri înalți au fost uciși de soldați. Insuși comandantul Sukri, de cînd a fost ucis ministrul de războiu, — nu să mai arată nicăiri.

Constantinopol. — Locuitorii capitalei turcești (a orașului cu scaun domnesc) sunt cu totul dăbălăzași, înfrînși, aproape nesimțitori pentru ce să mai face și ce

va mai urma. Armata e sfîșiată în două: unii țin cu guvernul june-turc, alții cu cel căzut. Nefiînd înțelegeri, e teamă că armata va fi împinsă prin noul războiu, la o nimicire cu totul!

Monastir. — Căpitanul Hadji-Ali, capul de aici a revoluției turcești contra noii stăpîniri, — a fugit la Bulgari. S'a dus spre ei sub steag alb, sub cuvînt că vine ca „parlamentar“ (sol de pace). Apoi acolo a rămas, avînd teamă de răzbunarea celor dela putere.

Luni, 3 Febr.

Scrisoarea Împăratului Franc. Iosif la Țarul.

Viena. — Ziarul „Fremdenblatt“ vestește: Principele Grotfried Hohenlohe, va duce zilele astea o scrisoare a Maestății Sale Împăratului cătră Țarul Rusiei.

Cînd scrisori de acestea, trimise prin stafeți espreși, să schimbă între Împăraji, — sunt totdeauna semne mult vorbitoare. Doar Împăraji au mijlocitori între ei pe ambasadorii lor trimiși pe lingă curțile fiecărui stat. Prin aceia își vestesc ce au de a-și spune.

Cînd își trimit scrisori deosebite, duse prin stafeți anume, prin cite-un Prinț, — atunci ei au a-și spune lucruri pe cari nu voesc să le știe nici ambasadorii lor!

Despre scrisoarea asta nu să poate spune nimic sigur că ce cuprinde. Unii spun că ea arată că sunt stări bune între cele două curți, — alții spun, că tocmai faptul, că între cele două state încordările au ajuns a fi foarte mari, face pe Maestătea Să să scrie Țarului, cercînd ca prin întervenire personală să înlătore pe cît poate primejdiile ce plutesc asupra celor două împărății vecine!

Că scrisorile astea numai despre astfel de lucruri grele și tainuite grăesc, o vedem și din faptul, că numai de curînd, în toamnă, mearsă astfel de scrisoare cu stafet anume dela Împăratul nostru la Regele Carol al României și dela acela răspuns tot așa. Și despre ce scriu? Despre încordările războinice, despre înțelesul ce să-l aibă în fața primejdiei, care, iacă, după citeva luni, să dă pe față!

Al doilea Decebal.

Constantinopol. — Sukri-Pașa, comandantul Adrianopolului a trimis o telegramă fără drot guvernului turc din Țarigrad, în care îi spune:

»Până atunci voi lupta, până voi mai avea un singur om. Pe acest din urmă soldat, eu însumi îl omor și apoi pe mine! Patruzeci de mii de Bulgari stau sub zidurile cetății. Dar înainte de-a le cădea Adrianopolul în mână, pe acești 40 mii de Bulgari îi măcelăresc!

Cu alte cuvinte, Sukri-Pașa să pregătește să fie al doilea Decebal, care n'a plecat steagul Sarmisegetuzei decît naintea morții, dar naintea inamicului nu! Și cu cetatea de-odală, s'a șters și el de pe lumea aceasta!

Jalnică, dar frumoasă soartă de mare erou!

Constantinopol. — Marele ziar turc „Tanin“ scrie:

»Măne (Luni după începerea de nou a luptelor) sau că înmormîntăm istoria unui trecut glorios de șase sute de ani, sau că recucerim deplina libertate a puterilor noastre naționale atacate!».

Belgrad. — Pe cînd la începutul războiului trecut, însuflețirea în Sîrbia era foarte mare, azi o nemulțumire i-a luat locul. Țara merge în noua luptă fără nici o voie, — căci azi lupta să duce mai departe numai pentru foloase bulgare.

Foile scriu, că Bulgaria trebuie să îmbie întînderi nouă de hotar Sîrbiei pentru ajutorul ce-i dă în acest al doilea războiu!

Marți, 4 Febr.

Sofia. — Dela vîrșile de hotar, a sosit azi încă de dimineața știrea, că asară (Luni sara) la ora 8 și 10 minute s'a început bombardarea (baterea cu tunurile) a Adrianopolului! Bubuiturile lor să auzeau până aici!

Londra. — Turcia să află în mare strîmtoare de bani, căci din împrumuturile ce a cerut în străinătate, n'a primit decît mult mai puțin decum i-se făgăduise.

Mercuri, 5 Febr.

Constantinopol. — Să întărește și oficios știrea, că în fața Adrianopolului curge luptă înfocată! Tunurile bat neîntrerupt. Cetatea răspunde cu îndîrjire.

Luptă la Ceatalgea.

Mustafapașa. — Dela Adrianopol se aud până aici bubuiturile tunurilor. Să scutură ferestrele și pereții caselor de țaria lor.

Ceatalgea în mare de flacări.

Din Constantinopol să telegrafiază unui mare ziar englez:

Și la Ceatalgea s'a început lupta tunurilor! Linia de luptă dela Ceatalgea e așa ca o mare de flacări. Noaptea e roșie de flăcările ce le azvîrl tunurile neadormite din gurile lor.

Bulgarii au început focul, și apoi infanteria s'a retras, — vădit cu scop de a înșela pe Turci să iasă din întăriri, urmărindu-i, ca să-i apuce în cîmp deschis ori să-i atragă spre întăriturile ce și-au făcut și Bulgarii mai napoi, — dar comanda turcească a dat poruncă, că din întăriri nimeni să nu iasă întru urmărirea inamicului, căci, deocamdată, armata turcă să mărșinește a să apăra. Lasă să vie Bulgarii spre ea, atacîndu-o.

London. — Din Alessio vine știrea, că Hassan-Pașa, comandantul cetății Scutari, pe care n'au putut-o lua Sîrbi pîn'acum, — vrea să plece steagul și să dea cetatea, că n'o mai poate apăra și n'au cele de lipsă în ea!

Milano. — Aici să știe, că Rusia a dat voce Bulgarilor, că dacă pot înfrînge liniile de apărare dela

Ceatalgea, — *armata bulgară să între în Constantinopol și acolo să dicteze Turcilor pacea!*

Constantinopol. — Guvernul turcesc a hotărât ieri, să se supună sfatului puterilor, lăpădind și Adrianopolul, — avind să rămână Sultanului numai stăpînire bisericească asupra Turcilor de acolo, cum are și în Tripolis. Totuși lasă ca înlii să hotărască și armele, cari iar s'au încrucișat asupra lui.

Regele bulgar, bolnav.

București. — Pe lingă toate deșminjirile ce să dau, e adevărat, că *Regele Bulgariei e greu bolnav*. Pe lingă morbul vechiu de reumatism, s'a adăugat morbul de inimă ce-l slăbește tare.

Sosind știri însemnate, vom scoate Sîmbătă un nou număr de „Libertatea” în care le vom aduce și pe acelea!

Încordarea dintre România și Bulgaria.

London, 30 Ian. — Trimisii Bulgari pe aici sunt tare năcăjiți pentru că România și-a ridicat de nou cererile, mărindu-le și cerînd alîta hotar, încît nu să va găsi nici un guvern bulgar, nici dietă, care să cuteze să voteze alîta rupere de hotar spre îngăduire vecinului!

București. — Îngăduințele pe care Danef le îmbie României în numele guvernului seu prin protocolul încheiat la Londra, — sunt așa de neînsemnate, că nu pot fi luate ca temelie serioasă de debateri și apropiere pacinică.

București 31 Ian. — Protocolul scris de Danev la Londra, cu îmbiemîntul de pace, a sosit. Lumea e nemulțumită cu cuprinsul lui.

La începutul săptămîinii viitoare (adecă a celei de față!) să va șinea un nou sfat de ministri la București, sub președinția Regelui, prin care să vor statori hotarele cele mai mici ale cererilor României, pe temelie cărora poate fi vorbă de „pace”!

Paris, 1 Febr. — Aici e temere că nu mult după începerea războiului de nou, România va între și ea în Bulgaria pentru a-și cuprinde hotarele ce cere! Dar e teamă că în acest caz Rusia va ataca România în coaste, căci s'a obligat față de Bulgaria a o apăra cînd va fi în primejdie de a fi lovită la ea acasă!

Ce va face Rusia.

Paris. — Ambasadorul rus la Paris, a spus: Va sta, ca și pîn'aci, numai privitoare la tot lucrul, cîtă vreme războiul să mărginește la hotarele turcești, și pînd cînd Bulgaria nu va fi atacată în hotarele sale. Avem nădejde că Rusia nu va fi silită a să amesteca în acest război!

Cu alte cuvinte: Dacă Bulgaria mîncă friptă pe Turcia, eu, Rusia, nu

mă amestec, dar de s'o întoarce roata norocului și ar ajunge a ataca Turcii hotarele bulgare, atunci pășesc și zic: ho! — Dar vorba asta să poate înțelege și privind pe România. Că să vede că Rusia nu suferă ca hotarele bulgare să fie atacate!

București. — Rezerviști din două clase (de pe doi ani ieșiți dela miliție) au primit înștiințări că sunt chemați la trupa lor. Să stee însă de-ocamdată gala acasă, ca atunci cînd va șosi telegrama de chemare în comună, să plece numai decît la regimentul lor!

Mai nou unii au iarăși nădejde, că nu va fi războiu cu Bulgaria, căci Bulgaria îmbie pe țărîmul mării mai mult decît cere România, numai să nu-i iee orașul Silistria.

Din pildele altora.

Slovacii vreau să-și înființeze și ei biserică națională! — Croații pentru școala lor:

Tot pentru pricinile pentru care am arătat în numărul trecut, că au părăsit cele 200 familii săsești din Sibiu biserica catolică, trecînd la biserica lor națională săsască, — sunt porniți și Slovacii a să rupe dela biserica luterană maghiară, de care să ține o mare parte a lor.

Frații noștri de suferință Slovaci, sunt, ca și noi, rupți bisericește în două. Unii să țin de biserica papistăsească ungurească, alții de cea luterană ungurească. Și unii și alți însă, în formațiunea în care să află azi, — au să lupte la tot pasul cu Ungurii, cari vor să-i desbrace de naționalitatea lor, chiar cu ajutorul bisericii. Tutturor ne este încă aminte vărsarea de sînge din parochia părintelui Hlinka, făcută de jandarmi acum cîțiva ani. Acum vine știrea, că mai multe protopopiate luterane slovacesti vreau să iasă din episcopia ungurească, — de care s'au ținut pînă azi, și să-și organizeze una după cum sunt și credincioșii: slovacescă! Scopul lor cu întemeierea acestei episcopii, este: să-și poată întrebuița liberi limba lor în cele bisericești măcar, iar nu să fie siliți a face totul pe ungurește!

Noi le dorim Slovacilor să le ajute Dumnezeu să-și poată vedea visul cît mai curînd!

— În sfîrșit, să pomenim ceva și de luptele Croaților pentru apărarea Școlilor. În orașul Fiume locuiesc multe neamuri de oameni, dar mai mulți sunt Italianii, Croații, și — mai pușintei Ungurii (Jidovi!). Deși nu sunt mai numeroși decît Croații, la putere sunt Italianii, cari țin cu Ungurii, și a-supresc cît pot pe Croați. Aceștia însă nu să șfiesc, nu pregetă să aducă nici o jertfă, pentru că să-și întărească nația în învățatură și în bunăstare! Acum voiesc Croații să mai clădească în oraș o școală mare, în care limba de propunere să fie numai limba croățească. Spre

scopul acesta adună și ei bani, cum adunăm noi pentru gimnaziul românesc din Brad, — dar ei adună cu mai multă izbîndă! Căci la o singură petrecere făcută în dulcele acesta, au strins peste 5000 (cinci mii) de coroane.

Iar un popor, care are așa suflet și așa inimă (bani am avea și noi!), — biruește!

Cînd vezi sau cînd celești despre fapte ca cele pomenite mai sus, și ca cele pe cari le aduce foaia noastră destul de des din pildele altora, — învățatura și-o poate scoate din ele fiecare celitor. Căci încă de mult au zis strămoșii noștri, Romanii, ca „vorbele numai mișcă inima omului, dar pildele vii îl trag după ele”.

„Neînvinsele”.

— Dreadnought. —

Să vorbește azi tot mai mult de uriașele vase de războiu, cu care fiecare stat să încordă să se înzestreze, zise „Dreadnought”, vorbă englezească, care însemnă „Neînvinsele” sau „Neînfricatele”, — deși azi nu mai sunt nici aceste corăbii nici neînfricate, nici neînvinse! La început li să potrivea acest nume, cînd le iscodise și și-le fabricase încă numai Anglia. Cînd pleca un „Dreadnought” englezesc pe mare printre celelalte corăbii de ori-ce fel, era ea și cum s'ar plimba o balenă (chitul) printre o puzderie de pești de cei de rînd.

Azi însă au ajuns de au „Dreadnoughte” și Germanii, și Rușii și Francezii și Italianii și Americanii, ba chiar și mica Românie, iar ca mânele va avea și Bulgaria și doar chiar și... Muntenegru. — A acești uriași ai mărilor nu mai sunt nici neînfricați, nici neînvinși. Că dacă fiecare stat își trimite uriași în luptă, în loc de oameni de rînd, — apoi cineva tot trebuie să iasă biruitor și dintre acești uriași, și cineva trebuie să rămînă învins! Ba chiar și frică au unii de alții de cînd să văd față în față!

Dar că ce sume uriașe de bani înghit aceste corăbii, cari sunt adevărate cetăți plutitoare pe mări, — asta mulți nici nu și-ar fi putut'ochi închipui! Și-o va putea înse ori-cine închipui, dacă vom spune, că împărășia noastră Austro-ungară, care își zidește acum 4 astfel de corăbii „Neînvinse”, Dreadnoughturi, are să plătească pentru ele nu mai puțin ca 260 milioane coroane! Care va să zică, o corabie de războiu de acest fel, costă 65 milioane coroane! Dar sunt și mai scumpe, fiind și mai mari, ca acestea. Chiar împărășia noastră își va zidi după aceste patru, alte patru, cari vor costa 364 milioane, așadar peste 90 milioane una!

Că ce greutate are așa o corabie, vom înțelege dacă știm, că pentru zidirea uneia să cer:

7875 măzi material pentru corpul vaporului. 6061 măzi material pentru cuirasă, 2574 măzi material pentru mașini, 1237 măzi de carbuni, 900 măzi echipament, bărci, torpile, 3870 măzi lunuri și muniți, — de tot 22.517 măzi e de grea o așa corabie, — afară de oamenii de pe ea!

Dacă o astfel de corabie o desfaci și ai vrea s'o căraușești la alt țărîm de mare, pusă pe trenuri, — apoi părțile ei ar umplea 2250 vagoane dela tren. Ținînd samă că un tren de cele mai lungi de povară, e de 50—60 vagoane, — vedem că pentru căraușitul unei astfel de corăbii, și-ar trebui 45 de trenuri lungi, grele!

Dar, ca toate lucrurile omenești, peritoare sunt și acestea! În luptele de pe mare se rostogolesc și se scufundă și ele, cu tot curagiul lor, ca niște luntrițe nepuțințioase, ca niște găoci de nucă! Că mai mare e puterea lui Dzeu, care să vede și în marea ce înghite astfel de Vase, ca toate lucrurile de mână omenească!

Unele-altele.

Serbia se 'ntoarce la vremile cele de demult?

Acum cîteva sute de ani ara obiceiul, ca Domnitorul unei țări să împartă rangul și titlul de nobili acelor ostași, cari se luptau cu mai mare curagiu contra dușmanului. Astfel de nobili (nemeși) am avut și noi Români din Ardeal, dar ei și-au părăsit în cursul vremii aproape toți legea și neamul, cufundîndu-se în nemeșimea ungurească. Tot așa au făcut și nobilii sîrbi: au trecut la religia lui Mohamed (turcească), cum peste Sîrbi erau înainte vreme stăpîni Turcii.

În urma acestei împrejurări în Serbia astăzi nu mai sînt nobili, și nici ranguri nemeșesti, — după cum îi șade bine să nici nu fie într'o țară democratică.

Iată însă că vine o știre din Belgradul Serbiei, care ne spune, că ministrul președinte Pasici sfătuește pe regele Petru să înființeze ranguri de nobili, pentru ca să poată dărui titlul de nobil ofițerilor cari s'au purtat mai brav în războiul de acum cu Turcii.

Nu știm ce va face regele Petru, — dar vedem că fac nemeși și dela noi, cari, ajunși la nemeșug, puși așadară oarecum mai presus de grosul poporului, — apoi doresc ca în toate să fie ei osebii de popor, mai presus de el! De aceea „nemeși” dela noi (adecă porodițele foștilor nemeși de pe vremuri) sînt împotriva ori căror drepturi poporului peste tot!

Dacă vrea și Serbia să ajungă și ea în halul acesta, n'are decît să-și croiască o clasă de „nobili” cum sînt cei din Ungaria!

Foi franceze

despre politica cea nouă a României.

Francia, aflindu-se în tovărășie politică cu Rusia, iar România, sora ei mai tineră, în însoțirea Germaniei și Austriei, — am ajuns a vedea pe aceste două popoare surori a sta în tabere politice contrare, și a vedea pe Francia mare și binefăcătoare pe vremuri României, punându-se cu vorba, ba și cu fapta, în calea politicii țării surori. Tocmai pentru asta, aceea ce scriu foile franceze despre politica de azi a României, nu e totdeauna pornit dela inimă, ci adesea dictat de calculul politic al țării care merge mână în mână cu Rusia, caldă spriginitoare și ocrotitoare a Bulgarilor și a soților lor.

Totuși în scrisorile lor găsim și puncte de privire, cari par a veni dela o inimă binevoitoare și sinceră.

Dăm aci scurte spicuri din graiul unor foi de cele mai mari ale luminației națiunii franceze:

„Le Journal” scoate la iveală, că atunci când la Londra era pe-aci pe-aci să se încheie pace între Turci și Bulgari, și România își scăzuse tonul cererilor și să aproape înțelesese cu Bulgaria, mulțumindu-se cu o fâșie de pământ în lungul grăniței și pe țărmul mării, și fără orașul Silistra, — dar decind cu schimbarea dela Constantinopol, (care incurcă adecă pe Bulgari iară în războiu), ea și-a luat nainte iarăși cererile în mărirea lor veche, ba încă și mai mari, cerind Silistra, orașul pe țărmul Dunării și Balciul pe țărmul mării. Și lucrurile au ajuns iar la încordare.

„Ar fi de altfel nedrept, zice ziarul francez, a da prea mare în-sămănătate acestei încordări. O nețigăduită nervozitate (neliniște aprinsă) să desfășoare la București, e o mișcare războinică ce să arată prin iscălituri de daruri patriotice și prin adunări.

Dar credem că totul să va împăca. Intrerupte la Londra, pertractările (tirguile) să vor urma între Sofia și București. Căci interesul (trebuința și foloasele) ce îl au cele două țări de a să înțelege între ele, e prea vădit, decit ca să te gîndești la înfrînarea unei rupturi!

România nu-i de mărime, ca să se arunce singură într'o aventură (încercare cu capu'n mână, pe-un noroc!). Și e desăvîrșit de curat, că statele triplicei (Germania, Austria și Italia) nu au nici o trebuință a fi tirite și ele după ea (după România). Ele, acele state, îi dau numai încurajieri. Li dau chiar bani. Un împrumut de 150 milioane a căpătat la Berlin.

„Ele (statele triplicei) spriginesc tocmai alita, cit trebuie să înalte între România și statele balcanice un zid de ură!

(Tocmai cum spuneam că vedem și noi rostul marilor încurajieri ce Austria le face României! Când și Tisza Pișta îmbărbătează România să se iee de cap cu vecina sa din jos de Dunăre, — e lucru tare deochiat! Red. „Libert”).

„Lumea să miră, — zice ziarul

francez, — că un popor alit de inteligent (cu minte isteasă) ca poporul român, n'a înțeles încă, că în toată treaba el e împins să joace rolul curcanului din poveste! Pentru o mulțumită cu totul de a doua mână, el își primejduște pentru mulți ani viitorul. Viitorul bunelor legături între Bulgari și Români, e azi compromis (nenorocit). Dar aceea, ca să nu mai fie o reparare a lui, să poate încă încungiural!”

Iar ziarul „Temps”, asemenea una din cele mai mari gazete ale Franciei, scrie:

„E de nădăjduit că România, înțeleagătoare de interesele sale din viitor, să va ținea îndărăt dela un fapt de silnicie, ce să spune că ar avea în gînd, și care, pentru un foarte slab rod, ar săpa o prăpastie între dînsa și statele balcanice!”

Și, așa să vede, această prăpastie între România și vecinele sale, nu i-o doresc nici Francezii, cum nu i-o pot dori nici unii din adevărații ei binevoitori!

Din România.

Insuflețire și jertfă
pentru apărarea patriei.

Pornirea de care am adus știre în numărul trecut, de a să face jertfe din partea obștei pentru înțărirea flotei naționale (a armatei de corăbii) apărătoare a țărmurilor țării la mare, — a cuprins așazicînd toată suflarea din toată România!

Arătăm aci și noi cetitorilor nostri unele din multele semne ale insuflețirii acesteia. Iată-le:

Societățile de scos petroleu (în mare parte societăți streine, franceze și germane), au hotărît să dăruiască în folosul apărării naționale, fie-care dintre ele rodul de petrol pe o singură zi. După socotelile făcute, această roadă atînge valoarea de 3 milioane de lei!

— Dl. C. Pavlovici, proprietar al marilor moșii Baicești și Milcovul (din județul Ol) locuitor acum în Craiova, dăruiește ministerului de războiu suma de lipsă pentru cumpărarea unei baterii cu repetiție. Această baterie va purta numele de „Bateria Pavlovici”. Adecă acest domn cumpără singur tunurile de lipsă unei baterii (companii de tunari).

— Ofițerii și trupa reg. Roman No. 14 de infanterie, au dăruit plata lor de pe o zi, în folosul flotei naționale.

— Personalul din Administrația centrală a Ministeriului de finanțe, în unanimitate a hotărît a cinsti în folosul fondului pentru mărirea flotei române de războiu, salariul pe o zi din luna Februarie, invitînd la același lucru pe slujbașii tuturor celorlalte ministerii!

Deregătorii însărcinați cu face-

rea statistice (numărătoarei de tot felul), pentru care au ceva diurne, dau aceste diurne ale lor pentru flota națională, dorind să se cumpere din sumele acestea, cari adunate dela toți din toată țara, dau sumă mare!, un vapor de războiu ce să poarte numele „Statisticul din 1912”.

— Elevii dela școlile primare (poporale de jos) au început și ei a dăruia care cîși bănuși a putut căpăta în acest scop, așa că pe grămada de aur ce o varsă țara pentru mărirea flotei naționale și apărarea țării peste tot, căzînd valul de bani mari dăruiați de cei vîrstnici, amestecîndu-și fericit glasul cu al bănușilor ce curg dela copiii mici, dela aceste cele mai tinere mlădițe de viitorii cetățeni ai țării.

— Funcționarii „Băncii Românești”, una din cele mai mari bănci din București, au dăruit plata lor de pe o zi.

Tot așa deregătorii oficiului zootehnic din ministeriul agriculturii și de domenii, apoi funcționarii prefecturii Dolj (dela comitat).

— Toți funcționarii (deregătorii) dela postele și telegraful din toată țara, alit cei înalți în ranguri, cit și cei mai de jos, au dăruit plata lor de pe 2 zile, ca din suma dăruită de ei să se cumpere o mașină de zburat în slujba armatei și a apărării țării, care mașină să poarte numele: „Aeroplanul Poștelor și Telegrafelor”.

— Un băiat din o familie aleasă din București, Alexandru Ionescu, elev în clasa a 3-a primară (pe normă) avea o picșuță în care își aduna bănușii ce-i căpăta de cîste dela părinți, dela rudeni, la sărbători și altădată. Își adunase băiatul 300 Lei, (coroane) așa pe rînd. Aflînd de mișcarea patriotică de care să însuflețește azi tot sufletul românesc, — el și-a dăruit toate cruțările sale în scopul național ce cere jertfa tuturor!

— Profesorii Seminarului „Veniamin” din Iași au hotărît să cîstească plata lor pe o zi, jumătate pentru aeroplanul „Iași”, și jumătate pentru „fondul de apărare națională”.

Pentru aceleași fonduri profesorii școalei normale „Vasile-Lupu” au scris 10 la sută din plata lor de pe o lună.

— Orfanele dela azilul (casa ce primește și crește fete sărace) „Elena Doamna” din București, au scris pentru flota națională 126 lei și ele. Directoara azilului, dna Dr. Proca, însoțește suma scrisă de-o călduroasă scrisoare, în care arată marea bucurie cu care biețele copile și-au dat seracul lor dar.

— Toți județii Curții de Apel (Tablei Regești) din Iași, procurorul general, procurorii și grefierii Curții, au făcut cunoscut ministrului de justiție, că dau plata de pe zi în folosul sporirii fondului pentru mărirea flotei.

— Ziarele au deschis colecție (strîngeri de bani) osebile. Fiecare adună cit poate mai mult.

— Băncile dau și ele sume însemnate din ciștigurile lor.

Pe toate însă le covîrșește darul „Băncii Naționale a României”, care a dăruit singură 20 milioane Lei!

E o însuflețire la jertfă, la care iau parte cu inimă iubitoare de neam și de țară, toți cetățenii, de toate treptele și stările.

Botezul Principelui
„Mircea”.

Dumineca trecută a fost iarăși zi de mare sărbătoare la Curtea Regală din București. Căci au sosit înalții oaspeți dela Berlin, cari să facă pe nașii noului Principe, Mircea.

Sîmbăta trecută a trecut peste Brașov-Predeal un strălucit tren împărătesc, era trenul ce ducea pe feciorul Impăratului Germaniei, pe Eitel Friedrich, însoțit de mai mulți generali și ofițeri de curte, la București!

La Ploiești trenul s'a oprit nișel mai îndelungat și înalțul oaspe, feciorul de Impărat, s'a dat jos și a stat cîteva minute de vorbă cu înalții deregători locali ce ieșise la gară spre a-l saluta.

La București trenul a sosit sara la ora 7. Și gara și străzile prin cari avea să treacă, erau mai strălucit ca altădată luminate, de părea că-i ziuă, și împodobite cu steaguri românești și germane.

O companie din regimentul 40 „Călugăreni” cu steagul și muzica aștepta pe înalțul oaspe. Eșise întru întîmpinarea lui toți ministri, apoi prefectul (fișpenul) județului Ilfov (de București), primarul orașului, apoi 12 generali și înalții deregători ai Curții regale, mai mulți coloneli (oberșii), majori și căpitani. Iar cu cîteva minute nainte de sosirea trenului, a sosit în gară, cu automobilul Palatului, și Regele Carol, cu Principele de Coroană Ferdinand și Prințul Carol și adjutanții lor.

Cînd trenul ce aducea pe feciorul de Impărat s'a oprit în gară, — muzica a cîntat imnul împărătesc german, iar M. Sa Regele Carol, îmbrățișînd pe Prințul oaspe, l'a sărutat.

După-ce Prințul german a trecut pe dinaintea companiei de onoare, salutîndu-o, a intrat în salonul Regal din gară, unde i-au fost prezentați generalii, domni ministri, etc.

Prințul Eitel Fridrich, al doilea fiu al Impăratului german, sosise încungiurat de un general, de un Mareșal, un colonel, un locotenent-colonel, doi majori și un căpitan, toți dela Curtea Impărătească germană.

După ce în salonul gării, au făcut cunoștințele obicinuite, — Prințul a urcat în automobilul regal alături de Regele Carol; după ei în al doilea automobil

Principele Ferdinand cu Prințul Carol și apoi ceilalți oaspeți și întâmpinătorii lor, — și au mers la Palatul Regal, unde altă companie de onoare i-a primit și salutat.

La 9 ore s'a dat cină sărbătorească în cinstea trimișilor Nașului dela Berlin, care a durat până la 11. — Muzica regimentului 4. de infanterie a desfășurat pe meseni cu cântări alese, germane și românești.

Mâne-zi a avut loc sărbătorețul botez, dus în deplinire cu aceeași strălucire împărătească și dându-se noului Prinț numele istoric și frumos de *Mircea*.

Correspondență.

Petrecerea din Biertan.

»Reuniunea de cîntări și lectură din Biertan«, o frumoasă însoțire de țărani doritori de înaintare, a arangeat a doua zi după Bobotează, o producție corală-teatrală în sala dela hotelul »Stea«. Producția a avut loc înaintea unui număr foarte mare de privitori, cărturari și țărani din Biertan și jur. Printre oaspeți am văzut și vre-o câteva familii săsești, fapt de care ne bucurăm, căci altfel mulți dintre acești compatrioți ai noștri privesc încă și-acum cu oarecare dispreț la țărani români. Dacă frații noștri de alt neam ar privi câte-odată producțiile plugariilor noștri, și-ar schimba părerea, căci ar vedea ce frumoase comori zac ascunse în sufletul acestui umilit țărani.

Producția a reușit. Publicul a fost deplin mulțumit atât cu programa, cât și cu ducerea aceleia în deplinire. Punctele, cari au plăcut mai mult, au fost »Nunta țiganului«, comedie într'un act, de Em. Suci, și »Cucuruz«, cor mixt, de Șorban.

În »Nunta țiganului« rolul de frunte, alui »Toader«, l'a avut însuși autorul piesei, dl Emanoil Suci, învățător în Măgărei. Cine l'a văzut numai o singură dată pe dl Suci jucînd pe »Toader«, acela nu-l va mai uita! Cine l'a văzut pe dl Suci pe bină, a trebuit să mărturisască, zguduît de râs și plin de admirație, că un joc mai deplin, rar să vezi!

Afară de dl Suci, și-au predat rolurile cu multă istețime d-nii învățători Racoți și Bozoșan, precum și econoama Elisabeta Dan.

Corul mixt s'a produs sub conducerea dlui Ilarie Racoți, învățător în Biertan. A cîntat patru cîntări frumoase spre deplina mulțumire a tuturor. Corul are puteri însemnate. Dșoara Elena Stuchirean, ca altistă, și dșoara Aurelia Stuchirean, ca sopranistă, sunt într'adevăr coriste de valoare.

Românii din Biertan sunt oameni doritori de înaintare, dovadă și aceea, c'au înființat o Reuniune de cîntări și cetire. Ei au înaintat mult și pot sluji de pildă și celorlalte comune din ținutul acesta. Și au înaintat avînd conducători buni,

printre cari dl Stuchirean, fost învățător, și-a cîștigat vrednicie nepéritoare.

Un vrednic urmaș al dlui Stuchirean este învățătorul de acum Ilarie Racoți, un tînăr foarte muncitor. Să vede, că-și înțelege chemarea de conducător al poporului. Lucrează cu mult zel pentru înaintarea poporului din Biertan, prin munca sa din școală și de afară de școală.

Mulți dintre învățătorii dela sate au frumoasa dorință, de-a aranja cu țărani producții, dar numai puțini ajung la țintă, nu doar că n'ar fi destul de muncitori, sau n'ar fi în stare a duce la bun sfîrșit un astfel de lucru, dar n'au destulă răbdare, spre a putea suferi multele neplăceri, ce le au în asemenea cazuri cu țărani, puțin disciplinați. Răbdarea este una dintre virtuțile de frunte, ce trebuie să aibă învățătorul iubitor de popor. În privința aceasta dl Racoți vrednicește laudă!

Prelegere economică.

On. Domnule Redactor!

Ziua de 11 Ianuarie n. a fost zi de frumoasă sărbătoare pentru locuitorii din comuna Căcova-Aiudului. Conferențiarul agronomic al Asociațiunii, însoțit de dl preot al Aiudului-de-sus, Nicolae Marcu, secretarul Despărț. Aiud-Teuș, la orele 1½ p. m. au ieșit în mijlocul nostru. Sala școlii era plină de popor dornic de lumină. Au fost de față 450—500 de țărani. Părintele arată scopul venirii în comună și scopul ce urmărește Asociațiunea, recomandînd totodată celor de față pe domnul conferențiar.

Domnul Aurel Cosciuc își începuse instructiva prelegere, despre: Cultivarea pămîntului. — Spețiile de gunoii; — Ingrijirea fînățelor; — Pășunatul și nutrețul artificial. — Prelegetea aceasta ascultată cu mult interes s'a sfîrșit la oarele 5 d. — după care urmează prelegetea cu schipticonul: »Viața Mîntuitorului«, care a ținut până la oarele 8 sara. — După terminarea prelegerii s'a declarat de înființată agentura Asociațiunii în comuna noastră, alegîndu-se de prezident preotul Traian Rațiu, de notar învățătorul Emil Cheșcheș, după cari s'a purces la înscrierea de membri ajutători pentru Asoc.

Cu o rară mîngăiere am văzut dragostea cu care poporul a grăbit a să face membru la însoțirea culturală. Nu mai puțin ca 78 inși s'au înscris! Fapta acestor membri o cu atât mai laudabilă cu cît ne cugetăm la împrejurarea, că din frumosul număr de 78., cea mai mare parte a celor înscrisi sunt tineri abia ieșiți de pe băncile școlii. Ba, ca o raritate amintesc, că și un tiner surdomut s'a înscris, tiner care prin o rară diligență a învățat a serie și ceti. Alții cu urechile la loc și cu limba bună, să ferească de carte...

Laudă vouă bravi Români, cari faceți fală și cîinste neamului! Voi

zi de zi vă dați samă despre datorițele voastre față de scumpa noastră națiune. Dovadă e trimiterea pruncilor voștri la meserii, dovadă e abonarea de foi în număr atât de frumos ce intră în comuna Voastră, dovadă cum luați parte cu sutele la adunările de protest de ori-ce fel, precum și la ori-ce sărbări culturale.

Să trăiți!

A. G.

NOUȚĂȚI

Abonați-vă foi!

— Pe timpul primejdiei războiului. — Vă dăm »Libertatea« cu prețul cel mai scăzut ce-l putem face!

Iarăș am intrat în zile în care nici un om ce știe celi cît de cît, nu mai poate fi fără a celi o foaie oare-care, care să-i spună cari sunt știrile mai nouă pe cîmpul de luptă din Răsărit?, ce înforsătură a luat primejdia războiului între România și Bulgaria? și cum stăm cu primejdia războiului la primăvară?

Chiar și acei ce nu știu celi, apucă pe cei ce știu și îi întreabă, și toți, dela bătrîni pîn' la copii, știricesc, ispitesc, ce e mai nou în lumea mare și în stările ei cele atât de încordate și pline de primejdii?

De aceea sfătuim pe iubii noștri abonați, să aibă iarăși bine grijă de foile lor, că de nu, iarăși li-să vor »perde« cu grămada! Adecă să perd așa, că dela postă ori dela cancelarie pînă la ei, rătăcesc prin alte mîni și nu prea ajung la cei adresați ori numai cu mare întârziere!

De-aceea abonații de foi să dea mărturisire aspră împărșitorilor de foi în sat, să nu dea foile lor nimănui altuia, ci numai la ei acasă să le dea în samă! Ori să trimiță înșiși după ele la cancelarie pe cînd știu că sosește postă în sat! De n'or face așa, multe neplăceri vor avea și pe noi mult ne vor certa că »nu le trimitem foile« ori nu le trimitem la vreme! Deși adevărul e chiar contrarul: noi ne silim a scoate foile la vreme și a le trimite cît mai de timpuriu!

Rugăm pe abonații noștri, ca, chiar spre liniștea lor, să îndemne azi mai mult ca ori-și cînd, pe tot omul ce știe celi în sat, ori pe-aci prin vecini, — să-și aboneze și acela o foaie! Căci avînd foaia sa, nu va rîvni a ceti pe a vecinului!

Și le venim în privința asta și noi într'ajutor, făcînd următorul îmbiemînt de abonare la foile noastre:

Dăm ori-cui dela 1 Febr. n. (dela numărul de față 6.) foile noastre pînă la 1 Iulie v., așadar cinci luni și jumătate, cu următorul preț:

»Libertatea« cu »Foaia Inter.«, pentru numai 2 cor.

»Libertatea« cu »F. Int.« și »B. Birnacii«, cu numai 2 cor. 50 fil.

— Indemnați pe toți să-și aboneze foile, — ca să aibă și ei ce ceti în aceste zile cu știri atât de schimbăcioase și cu întâmplări atât de mari, — și să aibă și abonații veștii pace, că nu li-se vor mai perde așa ușor foile!

Ajutor frățesc. Comitetul societății zidarilor din Orăștie, înduioșat de faptul, că 4 dintre

bunii lor tovereși au fost zmulși din mijlocul familiilor și chemați la treburile de obșe, — a hotărît să dea familiilor lor cite un mic ajutor frățesc, anume familiei lui Ioan Stanciu, în care au rămas 3 persoane fără ajutorul pe care cel chemat îl aducea familiei cu lucrul minilor sale — cite 3 cor. de persoană, 9 cor; familiei lui Petru Borza, 2 pers, 6 cor; alui Ioan Sirb, 2 pers. 6 cor., de tot 30 cor., cari s'au dat familiilor numiților frați și tovereși. E foarte frumoasă fapta creștinească a celor din însoțire.

— Am trimis acest număr înainte de ziua regulată a ieșirii foii, anume l'am scos de sub tipar Mercuri (5 Febr.) ca să ajungă cît mai iute la toți cetitorii, ducîndu-le interesantele știri mai nouă despre războiu!

Iar dacă zilele acestea vor sosi știri foarte însemnate de pe cîmpul de războiu, vom scoate Simbătă în săptămîna asta alt număr din »Libertatea« și-l vom trimite de grab abonaților noștri!

Nenorociri de tren pe la Deș-Bistrița. În 2 Febr. trenul de persoane ce venea despre Bistrița spre Deș, a sărit la Ilva-mică din șine, dimineața la 6 ore, spre marea spaimă a călătorilor, și abia cu greu a putut fi pus la loc și pornit cu mare întârziere.

Iar personalul ce venea dela Jibou spre Deș a pășit în stația dela Băbeni ceva rău: O țevă de condus aburul a plesnit și mașina n'a mai putut mîna trenul. De dimineața dela 7 pînă la amlaz abia u putut repara țeava, ferecîndu-o, ca să poată porni trenul în drumul său.

Iar un tren de povară ce venea dela Murăș-Ludoș spre Bistrița, a sărit din șine în gara dela Sărățel, tot în 2 Febr. Abia după muncă grea de 2 ore a putut fi ridicată mașina și pusă iară pe șine și pornită mai departe.

Iar în 3 Febr. trenul de persoane ce venea dela Jibou spre Deș, n'a mai putut merge din stația dela Galgău, căci i-se gătase apa și cînd să iee alta, n'a putut, căci înghețase țeava de adăpare a mașinei. A trebuit să vină altă mașină din altă stație, să ducă trenul mai departe.

Dare de samă. Cu prilegiul conveniri de Anul-nou arangeată de Secția Industrială din Orăștie au incurs în total 418 cor. 30 fil. Spesele au fost 286 cor. 62. Venit curat 131. cor. 68. Au binevoit a suprasolvi din acel prilegiu: Dr. Aurel Vlad 5 cor. Dr. R. Boca 4 cor. Ant. Balomiri 2 cor, iar cite 1 cor. Dr. Sglimbea, N. Tănase, P. Stîngu. P. Androne, V. Roșca, I. Balomiri și P. Șponor, cărora li se aduce și pe această cale mulțumită. Comitetul.

Să poate și așa ceva? Nu ne vine să credem ochilor ce celtim în o foaie din Deva, »H-v«. Ea spune, că ministerul Lukacs-Tisa, împărșind și astan ajutoarele votate de dietă pe sama orașelor, — n'a dat orașului Deva nimic din

ajutorul pe care i-l-a dat mai înainte și din care a împărțit pe celălalte orașe aproape pe toate! Chiar și Orăștia, care nu are încă arunc comunal de dare, a căpătat 6000. cor ajutor pentru trebuințele sale, îndeosebi pentru întregirea plășilor funcționarilor sei. Și foia din Deva țilcue această ciudață faptă a ministrului, de a da ajutor unui oraș fără arunc comunal, iar unuia cu arunc de game de greul lui, nu, — așa: Deva a culezat să aleagă deputat pe un ungar Koșulist și nu pe un țiszaist, — și acum guvernul țiszaist în acest fel pedepsește orașul, că nu-i dă și lui din... congrua orașelor! Și zice:

„Asta e cea mai mare nedreptate, ce stă pe cel mai imoral (păcătos) temei! Doar guvernul nu din al seu dă, ci din al statului, căruia tocmai așa îi plătește dare cetățeanul koșutist, ca și cel țiszaist! Ajutorul nu-l simte numai guvernamentalul, ci și celălalt! Așadar singurul punct de vedere ce trebuie să se țină înainte la aceste împărțiri, e, că oare este acolo trebuință de ajutor ori nu e? Cel ce acolo ajută unde nu e lipsă, acela ori risipește ori corupe (mituește, cumpără suflete)!”

Noi credem că e și una și alta. Toată legea cu ajutorul orașelor, a fost adusă pentru a avea o clește, cu care să le strângă acolo unde le mai doare, la pungă, și să le plece pân' la pământ în a fi slujnici supuse guvernelor la alegeri!

Ticăloase stări!

— Săptămîna viitoare oprim foile pe adresa celor ce nu au trimis nainte plata pentru ele pe 1913.

Insuflețitul nostru frate sîrb, dl Dr. Milan Erbes, fost mai mulți ani candidat de adv. la dl Dr. Rozvan în Ilia, a făcut cenzura de avocat la Murăș-oșorheiu și să va așeza ca adv. în Cubin.

Pomenim cu drag numele acestui tiner sîrb, care cînt a petrecut între noi, a fost un foarte insuflețit luptător național alături cu Românii, contra nedreptăților politice maghiare. A luat parte la toate luptele din cercul Dobrei, ca ori care din cei mai buni Români, și a avut și de suferit pentru finuta sa aceasta naționalistă. — Il vom aminti cu drag totdeauna.

Cum trebuie prețuit învățătorul?

Oamenii noștri, — mai cu seamă dela sate, — nu prea știu prețui munca și însămnătatea, pe care o au dascălii. Românul, glumeț și înclinat spre batjocură, găsește adesea vorbe urite și asemănări nepotrivate, ca să arate cît ține el la învățători. Nu sunt așa însă și streinii, înainte de toate nu fac așa popoarele cele luminate ale Europei: Englezii, Francezii, Nemții, etc. Pentru a învedera cît țin la dascăli Francezii, dăm șirele de mai la vale, scrise de unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii, de o fală a Francezilor, cu numele Victor Hugo. Iată ce scrie Hugo:

„Dacă veji întra la un om, care face roate și ruzi de car, veji zice: iată un om folositor! Dacă întrași la un țesător care face pînze, spune-i: iată un om scump! Dacă mergeși la un faur, care fabrică cio-cane, pluguri și sape, iarăși ve-ți zice: iată un om, de care avem mare trebuință!... În sfîrșit, întrași la un învățător. Aici să dași binețe încet, — căci știți ce face învățătorul? Face suflete!”

Pentru 1 cor.

nu trimitem foaia decît două luni de zile! Unii ne trimit 1 cor. ca abonament pe 3 luni. Asta să poate numai la capătul anului, cînd deschidem abonament anume, de probă, în acest fel. Incolo peste an, nu. Pentru 1 cor. să dau foile numai 2 luni!

Petrecerea tinerimii din popor dată Dumineca trecută în școala din loc, a adus un venit curat de 71 cor. 90 fil. cari s'au dăruit fondului de zidire a bisericii gr. o. române de aici. —

Unde nu-i școală românească

în comună, ci numai ungurească (ori de nici un fel), dăm, pentru răspîndire în mijlocul tineretului și a copiilor mai măricei de școală, ori ieșiți dela școală, „Calendar Național” pe 1913, cu prețul scăzut la 10 fileri calendarul, și posta să și-o plătească cei ce le cer. Însă numai pe bani trimiși înainte!

O facem așa pentru că „Calendar Național” pe 1913 îmbie o cetire tare plăcută, întăritoare a sufletului românesc, — și de acest lucru avem mare lipsă mai ales în comune în care școala românească a fost închisă prin răutatea stăpînitorilor zilei.

Am menit din Calendarele noastre 2000 spre acest scop, pe care le dăm cu acest preț scăzut. Grăbiți a trimite după ele pînă sunt.

Din greutățile administrației unei foi populare.

Cineva ne-a scris în 23 Ian. pe o corespondență, că ne-ar fi trimis 3 cor. 84 fil. pentru 6 Calendare și cartea „Isprăvile lui Păcală” pe care nu le-ar fi căpătat. A umplut corespondența din dungă'n dungă de scrisoare, dar că de unde e (comuna) și cine e el care ne scrie, — pentru asta n'a avut nici loc nici gînd să ne scrie! Ne uităm în fața corespondenței, sigilul postei e apăsător cu o dungă numai, pe care să vede 23 Ian, dar numele postei nu să vede! Acum noi cum să controlăm de i-au mers reclamantului cărțile ori nu, cînd nu știm comuna, nu știm omul, nu știm posta dela care ne vine!

Și zilnic ne vin multe scrisori așa de zăpăcite și fără socoteală scrise, care ne răpesc foarte mult timp cu cercarea de a ghici, că ce vrea cel ce ni-le-a trimis?

De aceea rugăm a suta oară pe toți cari ne scriu:

Scrieți-ne puțin și limpede! Cînd reclamați ceva, scrieți-ne numărul sub care vă merge foaia; cînd ați trimis bani?, cît ați trimis?, pentru ce scop i-ați trimis?

Altfel nu putem slugări repede și bine.

Îndeosebi la darea adresei, scrieți curat posta de care vă țineți, și dacă numele comunei ori a postei, e nume nou, maghiarizat de curînd, scrieți și comitatul în care vă aflați! Căci numele cele noua nu să află în cărțile

de postă și nu știm încotro să trimitem foile după numirile cele nouă, încă puțin cunoscute. Adesea nici posta de aici nu ne poate spune unde-s acele comune ori posta.

Așa printre altele ne-au venit napoi din postă și ne stau pe masă, fără să le putem trimite, următoarele foi:

Alui Petchescu Meilă în „Cser-nahéviz”. Nu știm are această comună nou botezată postă ori nu are, ori de care postă să ține, că în nici o carte a comunelor și postelor, nu o aflăm, și oficialul postal de aici ne-a respins foile, cerînd să-i arătăm noi posta din urmă! Tot așa stăm cu foile lui:

Faur Ștefan, din „Váradles”
Pavel Nicolae, din „Iosikafalva”
Draguța Vaseliu, din „Naszados”.
Pavel Graure, din „Ermény”
Todor Cătană, din „Ambusztelke”,
posta Szavaambus.

Nici unele din aceste nume nu să află în cărțile de postă și nici posta de aici nu le cunoaște!

Dacă cei pe cari îi privește cetesc cumva la alții aceste șire, îi rugăm să ne dea adresele depline, scriind posta din urmă și comitatul în care să află, ca să le putem trimite odată foile.

Aceste și zeci de alte supărări și neplăceri îndură administrația unor foi populare, la care prea mulți trimit adrese rele, scrisori încurcate și cereri peste puțință.

POSTA REDACȚIEI

Ioan Roob în Lupeni. E drept că nu-ți merg foile, căci le-ai abonat numai pe 3 luni (Octombrie, Noiembrie și Decembrie) și la Anul-nou ți-sa oprit trimiterea. S'a spus asta și în foaie de Crăciun. Trebuia să trimiți atunci bani pentru anul de față mai departe. Acum sub ce cuvînt reclami că nu-ți merge foaia?

I. N. Pralea din Sărata. Ne-ai trimis abonament și ai dat posta „Szkore”. Noi așa am pus pe adresă, dar ne-au venit foile napoi, cu întrebare: unde-i posta? Semn că „Szkore” nu are postă. Ți-am trimis foile a doua oară la posta Porumbac. — Dacă nu ne dați adrese bune, corecte, avem prea mult val și pierdere de vreme și cheltueli zadarnice.

Faur Petru în Șiria. Am primit dela dta în 14 Ian. 2 cor. și pe cupon nici o vorbă că pe ce-s banii. I-am pus de-o parte pînă va veni ceva scrisoare dela dta că pentru-ce ai trimis banii. Abia acum (în 31 Ian.) ai scris. Numai acum ți-am putut trimite foile, un rînd dtale, alt rînd lui Crucean. N'ai cuvînt a fi supărat pe noi. Cine ne scrie limpede ce vrea, ajunge repede la împlinirea dorinței. Cei încurcați sufăr firește întîrziere.

Damaschin St. în Drăguș. Dta la începutul anului trecut (1912) ai cerut foile dela noi pe credit. Ți-le-am trimis jumătate de an (pân' la Nr. 32) și te-am rugat să trimiți plata lor macar atunci. Nu ai răspuns nimic rugării noastre. Acum trimiți bani pe jumătate de an 1913. Bine înțeles i-am pus la restanța pe 1912, iar pe 1913 de vrei să capeți foile, trimite alți bani.

Savu Popa în Ocna. Același răspuns!

Jivcu Dehelean din Canada. (Magyar csanád). Jiva Dehelean și Jivcu Dehelean, nu e tot unu? Scrieți-ne că ne încrncă aceste două adrese. Dela Jiva aflăm banii sosiți, dela Jivcu nu. Dacă Jivcu e altul și a trimis și le bani, să scrie cînd? Mai cine să ne trimită recipisa ce o are dela postă.

6779 (P. B. p în M. u.) Pe anul trecut ești plătit deplin prin ce ai trimis. Trimite pe anul de față pe jumătate macar.

Vas. Tod. în Podș. „Horia-Cloșca-Crișan” sînt într'un chip la olaltă toți trei. Chipul Gojdu și Șaguna, Mihaiu, le află. Cerele-la „Librăria Naț” de aici. Ștefan cel mare și Iancu, nu află încă, dar Librăria Naț. îi va scoate în curînd și pe aceia în icoane vrednice,

așa ca cele două scoase pînă acum cari pot să stea cu cinste și în casa domnilor ca și în a țăranilor! Adresați-vă cu întrebări de acestea Librăriei, nu nouă.

G. Barbul în Sz. s. m. De aici foile îți merg regulat. Nai primit pe oarecare sau de ce ne scrii supărat? Și dacă n'ai primit, care e acel număr? Ți-am trimis de nou No 1 și 2.

Dlui I. N. în Meș. Mul trimite publice nu țipărîm decît pe plată. A dvoastră az costă 2 cor. 40 fil. Dacă vrei să cruțați aceste cheltueli, dați-o la o foaie de zi ori bisericească, care are loc mai mult și pentru așa cava.

Cetire ieftină

nu găsește omul nicăiri, ca în calendarele bine întocmite și înzestrate cu frumoase icoane de tot felul. Iar printre calendarele ce să scoț la noi, nu e nici unul așa îngrijit și cu ales material și cu frumoase chipuri, ca

„Calendarul Național”

al foilor noastre dela Orăștie! Acest calendar, pe lingă frumoasele poezii, povești, znoave, glume, poezii populare și alte cetiri plăcute, ne aduce povestea măreței vieți a întemeetorului neamului nostru, a Împăratului Traian, dată după graiul de pe banii din zilele lui. E o poveste minunată a unui om mai presus de alții, a unui viteaz ca și care puțin a mai văzut lumea! Sunt date aci

36 chipuri de bani

din zilele Împăratului Traian, fiecare ban vorbind despre altă biruință ori faptă mare a lui! E o istorie vrednică s'o cetească și s'o știe tot Românul! Și o poți avea pentru 40 fileri, cu care să-ți cumperi un „Calendar Național” dela Orăștie, în care afli mîndra istorie. Găsim apoi incalendar:

14 chipuri în color,

vînete și violete, foarte plăcute vederii, lucru ce în nici un alt calendar românesc, nu să află!

Prețul „Calendarului Național” pe 1913, e: 40 fileri, și 5 fil. de postă (pentru cine cere unu ori două pe postă). Pentru cei ce iau mai multe spre a le vinde ei mai departe în comune, să dau:

Până la 4 ex. să plătește cu prețul deplin (40 fil.);

dela 5—9 exemplare, cu 28 fil. unul (căci trebuie să plătim posta noi).

dela 10 ex. în sus, cu numai 22 fileri unul, dar posta și-o plătește la scoatere primitorul.

Cal. „Păcălici”,

un calendar glumeț foarte bun, îl vindem cu următoarele prețuri:

Până la 4 ex. să plătesc cu prețul întreg (30 fil.).

Dela 5—10 cu 24 fileri (căci trebuie să plătim noi posta pentru ele).

(Dacă au fost puse însă 2—3 în pachet pe lingă Calendarele Naționale, să plătesc cu prețul scăzut însemnat mai jos):

Dela 10 în sus, numai 20 fil. unul, dar posta o plătește primitorul la scoaterea pachetului.

Rugăm trimiteți cererile și banii după aceste Calendare, la:

Admin. „LIBERTATEA”
Orăștie — (Szászváros).

O domnișoară

de 14—17 ani să primește ca vinzătoare în „Librăria Națională” Seb. Bornemisa. Condițiile după învoială. Preferite sunt acelea, eari afară de românește și ungurește, vorbesc și în limba germană și locuiesc în Orăștie.

Concurs.

Devenind postul de vicenotar comunal vacant prin abzi-cere în comuna Szeliște, pentru îndeplinirea lui prin alegere es-criu concurs și invit pe candi-dații de notar cvalificați con-form cerințelor legii, — de a-și, înainta prin autoritatea lor com-petentă, cererile instruate cu dovezile de lipsă, la oficiul pre-torial până în 16 Martie a. c.

Szeliște, la 3 Faur 1913.

(1—3 Primpretorul cercual.

Anunț de licitațiune.

Epitropia bisericeii greco-ort. rom. din Orăștioara-de-jos vinde din mână liberă pe calea lici-tațiunii publice pământurile de sub Nrii topografici 1166/1, 1166/2, 1183, 1184, 1187 din Orăștioara-de-jos și pământul din Orăștioara-de-sus Nrii top. 1040; cît și 20 bucăți acții dela insti-tutul Ardeleana și 10 acții dela Dacia.

Terminul de licitațiune e fixat pe 2/15 Faur 1913 la oarele 10 a. m. — în localul școalei confesionale din loc.

Cumpărătorii. — sunt dateri a achita prețul acțiilor la mo-

ment; iar cumpărătorii pămîn-telor sunt datori a depune un vadiu de 220 cor. și restul il va solvi în două rate cu inter-val de cite 15 zile.

Orăștioara-de-jos, la 4/II 1913 n.

I. Dumitru S. Adamescu
pres. com. par. 1—2 L. epitrop.

In atenția proprietarilor de vii și a punătorilor de vii!

Cel-ce vrea să-și planteze de nou villa sa;

Cel-ce vrea să-și comande altol de vile;

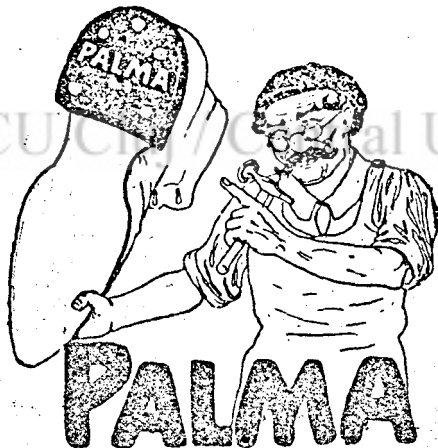
Cel-ce vrea să-și pună pomi roditori, trandafiri, etc,

să ceare catalogul de prețuri, ediție de lux, cu Instrucțiunii, dela firma de mai jos:

„Transsylvania” intrepr. de vii (szőlőtelepítő vállalat)

Marosvásárhely
Dr. Gencze D. u. 39.
(731) 12—

Cele mai bune călcii de gumii sunt călciiile:

Onorate Domnule!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din pro-vincie, am deschis în Budapesta

Birou de informații și Agentură românească.

Dau ori-ce informații în ori-ce cauză ce să ține de Buda-pesta. Exoperez resolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute cătră ori-care ministru, Curie ori al oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri ieftine, ori-care sistem de motoare cu benzina ori cu oleu brut ori cu gaz. Toțfelul de mașini de treerat, toțfelul de mori cu petri fine și cu moloare trainice. Toțfelul de automo-bile, pompe și ferestrele, precum și alte recvisite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cum-părate dela cele mai vestite fabrici, deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plingeri dela țărani români cari cumpărînd mașini dela agenți au fost înșelați, căci neștîind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu șau cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. Il sfă-tuiesc pe fleștecare Român doritor să-și cumpere ceva, să-mi scrie ca să merg eu la dînsul, ori să vină dînsul la mine să ne înțelegem, iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—25 ani, cu procente mici, și mijlocesc vinzări și cumpărări de moșii și păduri mari,

Cumpăr grîu, cucuruz, ovăs, bol, oi și porci. Toțfelul de poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români. Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială.

Cu stîmă

L. OLARIU, Budapest.

II. Tölgyfa u. 10. II. 8.
(în BUDA, lîngă podul »Margithid«).

Casă de arindă.

Dela

„Cassa de păstrare” (Reuniune) în Săliște.

Subscrisul am case potrivite de prăvălie și de crișmă, case de zid, coperite cu țiglă, la loc căutat.

Le dau cu arindă. S'ar căuta un Mărginean priceput.

Știri mai de-aproape dă:

Solomon Hotel
propr. în Pișchinși, lîngă Orăștie
(Piskfűcz, u. p. Szászváros)

1—1

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó
Orăștie (Szászváros).

(572) 36—

Sfat și ajutor!

Celr ce sufer de ardere de stomac, pedeci de mîstăne, in-fundare, și de boalele legate de acestea, le aduc lecură

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY

nainte
Picăturile „Mariazell”.

Să aști în apotecă 6 sticle 1.00 cor., încă 50 fil., 6 sticle cor. 5.50; 3 sticle mari cor. 5.30. Banii trimiți înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády
la „Regele Ungar”,
Wien
I. Fleischmarkt 2, Depot. 5.

Fii atenți la marca de scutire care reprezintă pe Sf. Ma-ria dela Mariazell, pe pachetarea reșe și ambrețarea ca pe chipul de alături. Înțîmțile să se re-pingă.

(503) 19—25.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEÁ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, surate și pe lîngă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 76 fil., Rizling 82 fil.,
Roșu 1 cor.
Siller 78 fil.
Carbenot 1 cor. 10 fileri.

Vinuri noi: 64—66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1:80
Rachie de comină, specialit. „ 2:20
Rachie de drojdii 2 cor. 40 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachiea să ex-pe-sează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumutes pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEÁ,

proprietar de vii.
(674) Világos, (Arad m.) 18—18

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 183. Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare” societate pe acții în Sibiiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înfiin-țată de instituttele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face toțfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, con-tra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asig-urare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, pre-cum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legă-turi — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE» dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” Sibiiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.

15) 21—23

AVIZ! „ARDELEANA“, institut de credit în Orăștie solvește pentru depunerile cu anunț mai scurt 5%, pentru depunerile cu anunț mai lung 5½, iar pentru depunerile corporațiilor compută 6%.

Directiunea.

Cărți vechi

tipărite ori scrise cu mâna, bisericesti ori lumești, în ori ce limbă, apoi gazete, cruci, țesături, icoane, bani vechi, mărci postale și ori-ce lucruri vechi

cumpără

cu bani gata, ori schimbă cu altele noi, ori plătește abonamentul la gazete, ori dă în schimb ceasuri de buzunar numite „Doxa“, cari sunt cele mai bune:

Nicolae Danciu

(683) 3-5

Karánsebes.

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mâna întie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate. exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

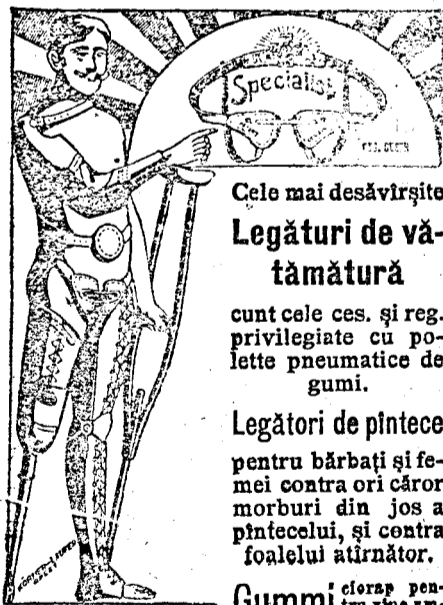
Fă o probă când ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 37-50

HANS STEPHANI

hotelier, Orăștie (Szászváros).

Cele mai desăvirșite
Legături de vătămătură

cunt cele ces. și reg. privilegiate cu pottle pneumatice de gumi.

Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din jos a pntecelui, și contra foalelui atirător.

Gummi

Picioare și mâni măiestrite

Mașini ortopedice

Corsete artificiale și spiginitoare.

Țmătoare oblu

Îngrijirea de bolnavi,

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuințare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiate de bandage (legători) și de articli igienici de gummi:

I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahegy u. 17

„Corvineana“, institut de credit și de economii societate pe acții, Hunedoara.

Concurs.

Directiunea institutului de credit și de economii „Corvineana“ societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad) publică concurs pentru ocuparea postului de

cassar

cu termin de 15 Februarie 1913.

Oferenții vor binevol a-și înainta ofertele și condițiile de retribuire la cari reflectează.

Să recere cauciune de K. 5000 — în bani gata, efecte sau imobile.

Hunedoara la 16 Ian. 1913.

Directiunea.

Casă de vânzare!

Din cauza întreprinderii unei călătorii în străinătate, casa din strada mică nr. 274, din Vaidei, constatătoare din 5 încăperi, grajd, șură, 2 cotețe pentru porci și grădină mare cu diferiți pomi roditori, are licență de circimă, trafic și sare; aranjată cu prăvălie și pavilion de joc, să vînde din mână liberă.

Informații să pot lua dela proprietarul

George Gavrila

2-3

din Vaidei.

Magazină mare de brînză de munte în burduf!

Am onoare a recomanda brînză de burduf din munții Sibiiului cu prețurile cele mai favorabile, în cantitate mare și mică, — brînză pentru muncitori, în beșici și șteanduri.

Vinuri de cele mai aromatice și bune de Ighiu și Telna (de Ardeal)
Preț-curent la dorință trimit franco

Cu stimă

Nicolae Oprean

comerciant da brînză, vinuri, etc.

Murășorheiu (M.-Vásárhely).

2—

Rachiu!

Vindem dela 100 litre în sus, sau și per vagon,

Rachiu de prune, curat, simplu sau întors (pre-fript), cu prețuri moderatet

„PRUNA“

societate pe acții industrială și comercială în Ilia-Murășană—M.-Illye.

2-3

Candidat notarial.

În cancelaria notarială din Ticușul-de-sus—Felsőtyukos (p. Alsókomána, cercul Cohalmului), află aplicare un candidat de notar sau adjunct cu praxă. — Salar 1000 cor. anual și venite laterale.

Cererile să le adreseze la

George Taflan, notar.

2-2

Millicane
de înșl folosesc contra

TUSEL,
răgușelei, catharului, îmbălării, tusei măgărești și cu zgirciuri:

KAISER-Caramelle-pectorale,
cu marca „3 brazi“.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și privați, apeveresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de priincioase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil. de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciele

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS

(732) 15-20

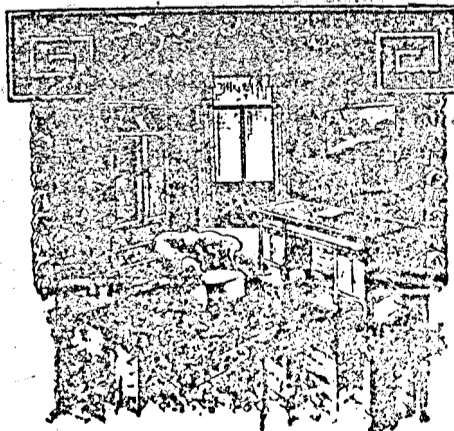
Serviciu acurat!

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public. că am arangeat în Orăștie, Drumul țării, Nr. 3., în casele proprii un

magazin de mobile

cerăspunzător recerințelor timpului de azi!

Țin în depozit în alegere bogată arangeamente de prinzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și canlării, — precum și ori-și-ce mobile singuratice, dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

(741) 6—

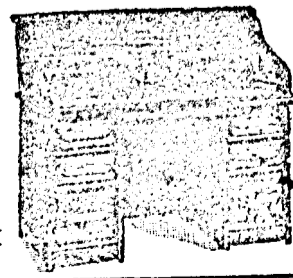
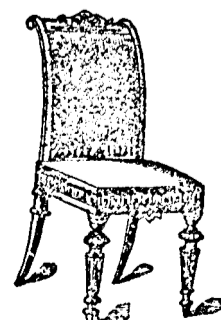
Prinzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public. Cu stimă

BRUTUS BRASSAI

întrepr. de înmormintare și magazin de mobile.

Tot aici să primesc și INVĂȚĂCEI din jurul Orăștiei.

Prețuri ieftine!